

2022-05-25
Mittuniversitetet
Dnr: MIUN 2021/1323

Bedömargruppens rapport Trekloverutvärdering kluster 22 Mittuniversitetet

Huvudområde	Examensnivåer
Industridesign	Högskole- och kandidatexamen
Grafisk design	Högskole- och kandidatexamen

Bedömargrupp kluster 22

Åsa Wikberg Nilsson	Ordförande, extern bedömare, Luleå tekniska universitet
Niklas Fagerholm	Utvärderingsansvarig, Mittuniversitetet
Cecilia Parsberg	Bitr. utvärderingsansvarig, Karlstads universitet
Stephanie Carleklev	Bitr. utvärderingsansvarig, Linnéuniversitetet
Daniel Gaffner	Extern bedömare, Malmö universitet
Marie-Louise Hellgren	Arbetslivsrepresentant
Felicia Höglund	Studentrepresentant, Mittuniversitetet
Sebastian Orehovacki Månsson	Studentrepresentant, Linnéuniversitetet
Vakant	Studentrepresentant, Karlstads universitet

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning	3
2 Inledning	3
3 Industridesign	4
3.1 Sammanfattning och reflektioner för hela huvudområdet	4
3.2 Höskoleexamen.....	5
3.3 Kandidatexamen	5
3.3.1 Måluppfyllelse.....	5
3.3.2 Kommentarer utifrån bedömningskriterier	6
3.3.3 Slutsatser och rekommendationer	13
4 Grafisk design	15
4.1 Sammanfattning och reflektioner för hela huvudområdet	15
4.2 Höskoleexamen.....	16
4.2.1 Måluppfyllelse.....	16
4.2.2 Kommentarer utifrån bedömningskriterier	16
4.2.3 Slutsatser och rekommendationer	18
4.3 Kandidatexamen	19
4.3.1 Måluppfyllelse.....	19
4.3.2 Kommentarer utifrån bedömningskriterier	19
4.3.3 Slutsatser och rekommendationer	23
5 Bilaga	25
5.1 Valda examensmål - Höskoleexamen	25
5.2 Valda examensmål - Kandidatexamen	25

1 Sammanfattning

Sammanfattningsvis har bedömargruppen tagit del av ett gediget underlag i form av självvärderingar, intervjuer, studentarbeten och videomaterial och utifrån detta bedömt utbildningarna gentemot ett urval av examensmål och i förväg utvalda kriterier. Utbildningen i Grafisk design har i bedömningen fallit väl ut då det finns ett gediget kvalitets- och utvecklingsarbete i grunden och ett kollegie som arbetar för att kontinuerligt utveckla sig själva och utbildningen/arna. Ett frågetecken är kring den högskoleexamen som erbjuds som behöver ses över eller avvecklas. Utbildningen i Industridesign har inte fallit lika väl ut i bedömningen då det inte har uppfattats som att det ägnas tid åt kvalitets- och utvecklingsarbete och även studenter är missnöjda med delar av utbildningen. Bedömargruppen rekommenderar av den anledningen mer samarbete mellan kollegierna inom designområdet samt ett till vissa delar gemensamt utvecklingsarbete som kan gynna båda utbildningarna. I rapporternas olika delar framgår utvecklingsbehov och bedömargruppens gemensamma analys mer tydligt.

2 Inledning

Bedömargruppen har i sin analys utgått från självvärderingar, slumpmässigt utvalda självständiga arbeten, utbildningsplaner och intervjuer. Vid intervjuerna medverkade lärare, studierektor och prefekt vid lärarintervjuerna, samt både nuvarande studenter och några alumni från utbildningarna. Enligt självvärderingen är lokalerna mycket viktiga för designutbildningar, dessa har dock inte kunnat besökas under denna utvärdering på grund av pandemin och reserestriktioner kopplade till densamma. Genom att ta del av videomaterial som producerats av Miun har bedömargruppen dock kunnat bilda sig en uppfattning om lokalerna för respektive utbildning. De självständiga arbetena har bedömts av bedömargruppen gentemot tre utvalda mål från Högskoleförordningens examensmål och värderats enligt en tregradig skala som motsvarar måluppfyllelse för varje mål (se tabell nedan), och en sammanvägd helhetsbedömning presenteras i en tabell för respektive utbildning.

Omdöme	Beskrivning	Kodning i tabell
3	Mycket hög måluppfyllelse	3
2	Hög måluppfyllelse	2
1	Bristande måluppfyllelse	1

3 Industridesign

3.1 Sammanfattning och reflektioner för hela huvudområdet

Huvudområdet Industridesign har en lång tradition på Miun. Tradition är viktigt, men bedömargruppen noterar att det i självvärderingen lyfts att förutom årliga uppdateringar har kursernas innehåll inte genomgått några större förändringar under dessa år. Det tycks även saknas en tydlig definition av vad huvudområdet omfattar och står för. Bedömargruppen anser att detta är djupt oroväckande i ett designfält som – på samma sätt som hela designområdet – har genomgått stora förändringar under de senaste två decennierna. I sin helhet framstår utbildningen i beskrivningar i självvärderingar samt utifrån de självständiga arbetena som ett program som i hög grad fokuserar på praktiskt hantverksskunnande i viss kombination med grundläggande designteori och -metodik. Fördjupningen i universell design/design-för-alla – ett utvecklat koncept avsett för all design men oftare tillämpat i relation till byggd miljö än inom andra designområden – lyfts vid flera tillfällen, dock utan att det närmare beskrivs vad konceptet består av, tillvaratas eller hur det omformulerats till en utbildning i industridesign.

I självvärderingen lyfts det fram att utbildningen är mån om sin regionala anknytning, vilket även bedömargruppen anser relevant och angeläget.

Bedömargruppen noterar att det i självvärderingen beskrivs förvånansvärt lite om integration av aktuell forskning i utbildningen, om internationella samarbeten, eller deltagande i internationella sammanhang. I kapitlet "Hur sker anknytning till forskning i utbildningen?" får bedömargruppen intrycket att forskning likställs med information från industrin eller beprövad erfarenhet. Även om information från industrin och beprövad erfarenhet är relevant i en industridesignkontext, så är design som fält beroende av att kunna ta till sig forskning från en rad olika områden, inte minst all den forskning som utvecklats inom designområdet självt. Bedömargruppen anser att forskningsanknytningen kunde beskrivits betydligt mer utförligt. På sikt vore det önskvärt även med mer egen designforskning av internationell relevans som kan påverka utbildningen och dess kurser. Bedömargruppens intryck är att de självständiga arbetena visar på bristande kunskap gällande orientering om aktuella forskningsfrågor. Det är även viktigt att de självständiga arbetena som har en extern uppdragsgivare uppvisar ett ifrågasättande av de "givna problemen" och därmed potentiellt kan utmana och överträffa uppdragsgivarnas behov.

Bedömargruppen är medveten om att coronapandemin har inneburit en stor påverkan på utbildningen. Praktikplatserna på företagen försvann liksom att samarbete med externa uppdragsgivare försvårades för studenterna. Detta blev en stor utmaning, både för studenterna och lärare som fick omformulera examenskursen med kort varsel. I den utsträckning det är möjligt har bedömargruppen tagit hänsyn till detta. Bedömargruppens intryck är att det främst är den form av måluppfyllelse som behandlas utanför verkstäderna som inte uppnås till den nivå vi anser att en universitetsutbildning bör ha.

Utifrån alla dessa aspekter har bedömargruppen identifierat en rad olika utvecklingsbehov som beskrivs närmare i efterföljande text. Vi vill dock lyfta att kollegieintervjuerna gav ett mer betryggande intryck och mer omfattande svar än självvärderingen, vilken var en aning kort i sina redogörelser. Ett samlat intryck av bedömargrupper är att utbildningen "vädrar morgonluft" och att nya kompetenta medarbetare står redo att axla mer tongivande roller. Vår avsikt är att denna rapport ger stöd i det fortsatta utvecklingsarbetet.

3.2 Högskoleexamen

Inget underlag har lämnats in från lärosätet och därmed kan inte bedömargruppen göra någon bedömning.

3.3 Kandidatexamen

3.3.1 Måluppfyllelse

Mål Arbete nr	K1: Visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen	K2: inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund	K3: kunskap om tillämpliga metoder inom området	K4: fördjupning inom någon del av området samt orientering om aktuella forskningsfrågor	F1: visa förmåga att självständigt identifiera, formulera och lösa problem	V1: Visa förmåga att inom huvudområdet göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga	V2: samhälleliga	V3: och etiska aspekter
1	1	1	1	1	2	1	1	1
2	2	1	2	2	2	1	1	1
3	1	1	2	1	2	1	1	1
4	1	1	2	1	2	1	1	1
5	1	1	1	1	1	1	1	1

3.3.2 Kommentarer utifrån bedömningskriterier

Bedömargruppen anser det finns allvarliga brister i studenternas måluppfyllelse i de utvalda examensmålen. Urvalet av självständiga arbeten visar på bristande kunskap inom målen "kunskap och förståelse" (K2 & K4) och "värderingsförmåga och förhållningssätt" (V1-V3). Detta kommer till uttryck genom ett flertal punkter i dessa arbeten. Alla arbeten visar på brister, i vissa fall till och med avsaknad av *design*teoretisk grund och hänvisning till relevant litteratur inom design. Praktisk kunskap om tillämpliga metoder finns, dock utan hänvisning till *design*metodteori. Fördjupning sker enbart på ett praktisk plan utan teoretisk förankring och utan att visa insikt i aktuella forskningsfrågor inom design. Bedömargruppen har identifierat en avsaknad eller brist i vetenskaplig förankring av arbetet och dess resultat; i att beskriva relevansen för användare, företag och samhälle, *samt* i att kritiskt reflektera kring etiska aspekter i arbetet och dess resultat.

Dessa intryck förstärks av att det i självvärderingen endast presenteras fyra olika kurser som grund för att utbildningen som helhet ska nå krav *och mål* i högskolelagen och högskoleförordningen. Dessa fyra kurserna förbiser "värderingsförmåga och förhållningssätt" i kursmålen. Av den anledningen undrar bedömargruppen om utbildningen/kollegiet betraktar värderingsförmåga enbart som att göra gestaltningssmässiga bedömningar? Dessa examensmål omfattar *dock* mycket mer än så och utbildningen rekommenderas därför att se över hur värderingsförmåga och förhållningssätt kan övas och examineras med progression i utbildningens samtliga kurser.

Bedömargruppen anser att utbildningens uppbyggnad inte stödjer studenterna i att uppnå examensmålen. Utbildningsplanen visar på ett begränsat antal teori-relaterade kurser. I den bifogade studieguiden för examensarbetet som ska guida studenterna finns ingen information som beskriver innehåll och omfattning av den skriftliga delen i de självständiga arbetena. Den obligatoriska litteraturen som används i programmet fokuserar till stora delar på frågor rörande gestaltning och skrivande. Bedömargruppen menar att litteraturen i högre grad bör omfatta forskning om ämnesinnehåll.

3.3.2.1 Förutsättningar för måluppfyllelse och säkerställande av utvecklings- och förbättringsarbete

Bedömargruppen anser att förutsättningarna för måluppfyllelse och säkerställande av en systematisk utvecklings- och förbättringsarbete inte uppfylls. Bedömargruppen har genom självvärderingen fått intrycket att utbildningens progression inte är genomtänkt och dokumenterad. Utbildningens målmatris diskuteras inte i självvärderingen och bedömargruppen får intrycket att varken målmatris eller den kunskapistaxonomi som målmatrisen stödjer sig mot, används aktivt i utbildningens planerings- och utvecklingsarbete. Avsaknad av en tydligt formulerad progression leder till otydlighet kring hur lärandemålen i de olika kurserna kopplas till examensmålen. En utbildning ska ge studenterna stöd i att kunna uppfylla Högskoleförordningens examensmål. Bedömargruppens oro förstärks av att även lärandemålen i kursen för självständigt arbete i stora delar saknar koppling till examensmålen för utbildningen. Formuleringarna i dessa kursmål lutar sig varken mot beskrivningarna eller kategorierna i Högskoleförordningen examensmål. Dessutom baseras dessa mål enbart på faktakunskap, tillämpning och syntes i Blooms kunskapistaxonomi, medan förståelse, analys och värdering försummas. Avsaknad av litteratur i stora delar av utbildningen – och speciellt i kursen "examensarbete" – förstärker intrycket. Bedömargruppen hade önskat att kollegiet i självvärderingen hade valt att presentera utbildningens röda trådar, i stället för att ge exempel.

Självvärderingen ger intryck av att utbildningen i sin nuvarande form till stor del bygger på tradition, beprövad erfarenhet och "magkänsla". Det ges ett intryck av att "man är nöjd" och själva inte ser behov av förändring. Detta är dock inte bedömargruppens syn, vilken även bekräftas av den kritik som framfördes under studentintervjuerna. Även om det antagligen finns mycket gott i utbildningen, så är detta inte tillräckligt beskrivet, genomtänkt och dokumenterat. Bedömargruppen ställer sig frågande till hur bristen med att säkerställa måluppfyllelse och avsaknaden av ett kvalitativt högvärdigt utvecklings- och förbättringsarbete inte har kunnat uppmärksammas av Miuns interna kvalitetssäkring.

3.3.2.2 Undervisningen ska fokusera på studenters lärande

Bedömargruppen har fått intrycket av att undervisningen på utbildningen delvis bygger på *problem-based learning* eller *learning by doing*. Det innebär att studenten lär sig genom egen handling, vilket är en anledning till att designutbildning skiljer sig

från traditionella utbildningar. Kunskap överförs till viss del via föreläsningar och handledningar, till stora delar via det praktiska arbetet och dialogen med såväl materialet som användare och andra involverade parter. I denna pedagogik finns i praktiken en nära kontakt med studenterna, vilket underlättar att fokusera på studenternas individuella behov och lärande. Men detta kan inte ses som en garanti. Bedömargruppen anser att det finns allt för lite reflektion kring utbildningens pedagogiska grund och hur den säkerställer studentens lärande i självvärderingen. I kollegieintervjuer framkom dock att det finns en ambition och vilja att utvecklas högskolepedagogiskt, vilket bedömargruppen ser som positivt och starkt rekommenderar. Det finns ibland en tro på att utrustning, lokaler och programvaror är det som bidrar till studenternas lärande. Men en sådan tro missar att det är hur utbildningssituationen designas som påverkar inläringen. Enligt Knud Illeris (2018) är det ett samspel mellan *innehållet* (kunskap, förståelse, färdigheter), *incitament* (motivation, känsla, vilja) och *interaktion* (handling, kommunikation och samarbete). Bedömargruppen ser ett behov av att utbildningen och kollegiet formulerar en pedagogisk grundsyn som kan verka för en god lärandeupplevelse för studenterna.

I studentintervjuerna framkom att lärandet delvis lämnas till studenterna med en tro på praktisk handling och självgående projekt. I dessa intervjuer fick bedömargruppen intryck av att studenterna upplever att de lämnas ensamma och att stödresurserna i form av verkstadstekniker inte räcker till. Bedömargruppen har här inte inblick i vad orsaken till detta uttalande är, men anser att detta bör undersökas. Bedömargruppen håller med den uttalade åsikt som finns i självvärderingen att en skriftlig salstentamen eller skriftlig hemtenta ej ger underlag för en relevant bedömning av ett hantverksarbete. Dock rekommenderas starkt att utbildningen lyfts till en universitetsutbildning som uppfyller fler krav än att vara enbart en hantverksutbildning. Lärandemålen inom "värderingsförmåga och förhållningssätt" kan alldeles utmärkt examineras genom skriftliga inlämningar/reflektioner som komplement till praktiska projekt. I de praktiska projekten bör studenterna inte lämnas ensamma att göra överväganden och diskutera formmässiga utmaningar. Där vill bedömargruppen understryka att det behövs stöd av kompetenta designlärare med djupare och bredare kunskap än ren verkstadsteknik. Bedömargruppen har fått information att alla projekt handleds av kompetenta lärare, här rekommenderas dock att se över handledningsprocessen.

Bedömargruppen kan i det inlämnade underlaget inte utläsa hur utbildningen hjälper studenterna att få ett metaperspektiv på sin egen profession, dvs. hur designs roll,

innehåll, normer, påverkan med mera problematiseras och analyseras i utbildningen. Även om det inom den beskrivna inriktningen mot universell design/design-för-alla finns en inneboende kritik mot rådande normer inom design, så behöver studenterna mer stöd i att analysera och artikulera sådan kunskap. En rekommendation är av den anledningen att faktiskt undervisa inom detta med fokus på tillämpning inom industridesign. Bedömargruppen anser att helheten av Högskoleförordningens examensmål tydliggör varför en designutbildning ligger på universitetsnivå, och inte är en yrkes- eller hantverksutbildning.

Avslutningsvis vill bedömargruppen väcka några tankar kring kursupplägget. Utbildningsplanen visar på en stor mängd korta kurser, som enligt studentintervjuerna även delas upp i delkurser. Det upplevs av studenterna som fragmenterat och förvirrande. Bedömargruppen föreslår av den anledningen att kollegiet funderar över om längre kurser med en flexibel moduluppbyggnad kunde gynna programmet och studenternas progression av lärande.

3.3.2.3 Undervisningens innehåll och form ska vila på vetenskaplig och/eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet

I självvärderingen lyfter kollegiet betydelsen av att säkerställa att utbildningen bedrivs utifrån en vetenskaplig och/eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet. Lärarkompetensen dokumenteras i bilaga och visar på dokumenterad utbildning inom industridesign och andra relevanta utbildning på både master- och kandidatnivå. Det finns dock inte en enda person med forskarutbildning, vilket kanske förklarar att forskningsanknytning i utbildningen saknas. Utbildningens koppling till ny designforskning är i nuläget mycket vag och högst oartikulerad. Förhoppningsvis kan detta utvecklas i framtiden i samband med etableringen av den nya professuren inom ramen för utbildningen. Mer självinitierad forskning av nationell och internationell relevans inom design vore önskvärt för att säkra relevant forskningsanknytning. I självvärderingen presenteras dock ett spännande samverkansprojekt vilket möjliggjorde för studenterna att möta forskare från andra institutioner. Likande projekt är med stor sannolikhet av stort värde för studenterna och utbildningen. Bedömargruppen anser, av ovan nämnda anledningar, att det finns behov av diskussion av vad som är relevant forskning för huvudområdet industridesign. Detta inkluderar att diskutera vad som är vetenskapliga kontra konstnärliga förhållningssätt inom ett område som design, som per definition

omfattar båda. Inga exempel på detta gavs i självvärderingen. Det gavs vid kollegieintervjuerna inte heller något förtydligande mer än att "det konstnärliga är ett uttryck som måste upplevas". I nuläget anser bedömargruppen att det är oklart hur dessa förhållningssätt definieras, ges utrymme att övas och examineras i utbildningen.

I studentintervjuerna framkom att studenterna är allmänt missnöjda med sin utbildning. Kritiken, som även uttalades av en alumni som idag är yrkesverksam som industridesigner, gäller att "lärarnas kunskaper är dåligt uppdaterade" och att fokus läggs på fel saker (skiss vs datorvanor). Studenterna upplever att många lärare har relevant utbildning, men alltför lite aktuell arbetslivserfarenhetspraktik. Det är inte ovanligt, då lång arbetslivserfarenhet och en framgångsrik karriär inom universitet sällan ryms i en och samma person och för att komplettera detta föreslår bedömargruppen att se över vilka externa föreläsare eller gästlektorerna som kan tas in i utbildningens kurser.

3.3.2.4 De som är verksamma i utbildningen ska ha aktuell/relevant högskolepedagogisk och ämnesdidaktisk kompetens

Enligt självvärderingen har bara två lärare någon form av utbildning i pedagogik och tre lärare har påbörjat kurs i högskolepedagogik. Det är ett uttalat mål i självvärderingen att alla i kollegiet ska ha läst högskolepedagogik. I självvärderingen ges intryck av att fortbildning av personal primärt utgått från individuella intressen, och främst handlat om att lära sig någon ny programvara. Det finns inte beskrivet en tydlig vision av var utbildningen är på väg och hur lärarnas kompetensutveckling ska stödja den visionen. Bedömargruppen understödjer fortbildningen av högskolepedagogisk kompetens och föreslår även inrättandet av högre seminarium med fokus på ämnesdidaktiska frågor för design. Ur det presenterade materialet är det inte möjligt för bedömargruppen att uttala sig om den ämnesdidaktiska kompetensen, vilket lämnar det till en fråga för kollegiet att diskutera.

3.3.2.5 Utbildningen ska vara användbar för studenter och samhället

Bedömargruppen har av det inlämnade underlaget förstätt att utbildningen strävar efter en bra samverkan med det omgivande samhälle. Det är viktig och relevant. Kontakten till det lokala näringslivet finns och utbildningen har haft en positiv

inverkan för att öka förståelsen av design i Västernorrland. I självvärderingen lyfts fem arbetslivsanknutna kurser under den treåriga utbildningen. Samtidigt gav studentintervjun intrycket av att kontakter med arbetslivet är för få eller för korta. Bedömargruppen är medveten om att coronapandemin har inneburit en stor påverkan på utbildningen som möjligen lett till att genomförande i kurser och samverkan med externa aktörer har fallit bort. Bedömargruppen rekommenderar att det ses över inom kort framtid.

Bedömargruppen vill lyfta studenternas oro kring att innehållet i utbildningen och kraven ute i arbetslivet verkligen stämmer överens. Valet av fokus på process och skiss i utbildningen istället för aktuell designkunskap kritiserar av både studenterna och alumni i intervjun. Även här kan externa föreläsare utgöra ett bra komplement för att ge studenterna önskad och värdefull inblick i arbetslivet. Bedömargruppen undrar om det finns en genomtänkt idé att utbildningen ska fokusera mer på att utveckla analoga designförmågor, som inte framkommer i det inlämnade underlaget. Studentgrupperna är även kritiska till att utbildningen inte exponeras/är synlig i regionen.

Avslutningsvis vill bedömargruppen betona vikten av att studenterna lär sig att hantera etiska, samhällliga och vetenskapliga frågeställningar inom huvudområdet industridesign. Enligt högskolelagen ska utbildning på grundnivå bland annat utveckla studenternas förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar. Här har utbildningen en styrka i sitt inriktningsområde universell design och sin önskan att bidra till studenternas "kunskap kring långsiktig hållbarhet". Tyvärr har bedömargruppen varken i självvärdering, intervjuer eller i de utvalda självständiga arbetena fått intrycket av att hållbarhet behandlas grundligt. De självständiga arbetena ger inte uttryck för kunskap om att hållbarhet uppstår i ett samspel av tre dimensioner – ekologisk, ekonomisk och social – som dessutom ofta står i konflikt med varandra. Hållbarhet är även en normativ fråga, där det är viktigt att göra sina parametrar och värderingar tydliga; hållbar för vem och hållbar ur vilket perspektiv. Även om det kan vara svårt att genomföra en fullskalig livscykelanalys på kandidatnivå, så anser bedömargruppen att en industridesignutbildning ska ge en grund i relevanta analysverktyg och designmetoder som gör det möjligt att värdera hållbarhetens komplexitet.

3.3.2.6 Studenterna ska ha inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

I självvärderingen beskrivs både systematiska och improviserade utvecklingsarbeten initierade genom till exempel programråd, ämnesråd och studentråd.

Bedömargruppen har fått intrycket av att kursvärderingar diskuteras och följs upp.

Vid studentintervjuer framkom att kursutvärderingar på papper uppskattas och att lärarna oftast upplevs som tillmötesgående när studenterna uttrycker kritik.

Bedömargruppen anser att dessa strukturer bör ge goda förutsättningar för att ge studenterna inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen.

Det verkar dock finnas ett generellt problem på Miun, och antagligen på många andra lärosätten, angående studentengagemang i de olika råden. Ett problem som inte kan lösas enbart av utbildningen Industridesign, men rekommenderas att diskuteras fakultetsövergripande för att säkerställa att högskolelagen efterföljs. Studentkåren har här en utmaning som spelar stor roll, som demokratisk myndighet bör det följas upp och säkerställas.

3.3.2.7 I utbildningen ska ett jämställdhetsperspektiv mellan män och kvinnor vara säkerställt och integrerat i såväl utformning som genomförande

I självvärdering ges ett positiv bild av arbetet med jämställdhet. Det finns medvetenhet om utmaningen inom vad som kan anses vara en traditionellt manlig sektor. Även fokus på universell design öppnar för en aktiv diskussion om makt, jämställdhet och inkludering. Dock upplever bedömargruppen att den låga måluppfyllelsen i samband med studenternas förmåga att göra bedömningar med hänsyn till relevanta samhällliga och etiska aspekter är oroväckande. Jämställhet, eller rättare sagt obalansen i makt (inflytande) mellan kön, men även etnicitet, klasstillhörighet, ålder mm. är viktiga samhällliga och etiska aspekter. I Sverige har alla myndigheter ”i uppdrag att integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet (JiM). Myndigheterna ska också, i samverkan med relevanta samhällsaktörer, bidra till att öka jämställdheten i samhället” (UKÄ). Bedömargruppen har fått intrycket att utbildningen Industridesign lyckats med delar av detta uppdrag men inte helt. Tyvärr gav de självständiga arbeten inte uttryck för en djupare kunskap och förståelse om genus, jämställdhet och normer inom design specifikt eller i samhället i stort. Det leder till bedömargruppens slutsats att studenterna varken har förstått att det är av vikt eller att de har utvecklat förmågan att förstå och hantera konsekvenserna av icke

jämställda eller ojämlika förhållanden. Bedömargruppen rekommenderar starkt att utbildningen säkerställer dessa mål.

3.3.3 Slutsatser och rekommendationer

Är bra – goda exempel

- Programmet ger en bra grund i praktisk designkompetens.
- Lokaler och verkstäder är ändamålsenliga.
- Kontakten med det lokala näringslivet finns och utbildningen har haft en positiv inverkan på att öka kunskapen om och användandet av design i Västernorrland.
- Utbildningen har engagerade lärare med djup förankring i området.

Kan åtgärdas

- Utbildningsplanen visar på många korta kurser som delas upp i delkurser. Längre kurser med en flexibel moduluppbyggnad gynnar designutbildning och därmed studenternas lärande.
- Se över utbildningens innehåll gentemot arbetsmarknadens krav. En genomtänkt utbildningsövergripande struktur av arbetsmarknadsrelaterade insatser såsom praktik, gästföreläsningar och studiebesök rekommenderas.

Bör åtgärdas

- Relevant designteori och designmetodik bör ges större utrymme i kursernas innehåll och upplägg.
- Definiera vad som är vetenskapliga kontra konstnärliga förhållningssätt inom ett område som design, och hur detta får uttryck i utbildningen.

Måste åtgärdas

- Bedömargruppen riktar stark kritik gentemot bristen på måluppfyllelse i de självständiga arbetena. Dessa brister i kunskap om områdets vetenskapliga grund, om aktuella forskningsfrågor och förmåga att göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter.
- Bedömargruppen anser att förutsättningarna för studenterna att uppnå examensmålen inte kan uppnås då kursmålen i utbildningen inte omfattar övning och examination av exempelvis värderingsförmåga och förhållningssätt.

- Utvecklings- och förbättringsarbete i programmet måste genomföras systematiskt, dokumenteras och följas upp.
- Utbildningens progression måste formuleras tydligt och redovisas i målmatris eller liknande verktyg utifrån en relevant kunskapstaxonomi. Undervisning, examination och kurslitteratur ska stödja studenterna i sin utbildning. Det är av yttersta vikt att programmet visar hur lärandemålen i olika kurser knyter till examensmålen.
- Bedömargruppen anser att MiUn måste se över sina processer för kontinuerligt kvalitetsarbete för att säkra utbildningens måluppfyllelse.

4 Grafisk design

4.1 Sammanfattning och reflektioner för hela huvudområdet

I självvärdering och av intervjuer har det framgått att huvudområdet grafisk design omfattar ett fokus på grafisk designs roll i hållbar utveckling samt med en inriktning mot förpackningsdesign. Här rekommenderar bedömargruppen att formulera en tydlig definition av vad huvudområdet grafisk design omfattar – själva ideologin - som även kan fungera som ledstjärna i utvecklings- och förbättringsarbete samt även kommuniceras till presumtiva studenter och arbetsgivare.

Förändringar har implementerats under de senaste åren och bedömargruppen har enbart några få punkter att lyfta med syfte att dessa uppfattas som en möjlighet till reflektion och utveckling. Bedömargruppen anser att intervjuerna gav intryck av samstämmighet, god kommunikation kollegialt och stort engagemang. Detta speglades även i studentintervjuerna, där studenter och alumni gav uttryck för en utbildning med en tydlig idé om vad en grafisk designer är och vad som kan arbetas med. Utbildningens fokus på "Design as author" har stor potential att bidra såväl till en utveckling av området som professionen grafisk design.

Utbildningen ger stort utrymme för förpackningsdesign - frågor som var ämnet grafisk design tar slut och var förpackningsdesign börjar är kanske mindre uppenbara i utbildningens kursbeskrivningar och upplägg, vilket också påpekades under studentintervjuerna. Bedömargruppen rekommenderar av den anledningen att utveckla studenternas förståelse för ontologi och epistemologi inom design, förståelse för designområdets utveckling från hantverk till dagens designteoretiska grunder. Bedömargruppen har även vissa funderingar kring den högskoleexamen som kan tas ut inom ramen för utbildningen, dess innehåll och nivå. Dessa frågor har inte besvarats i självvärdering och intervjuer och är av den anledningen något som rekommenderas att ses över.

Det finns även inom bedömargruppen funderingar över den omfattning som denna kandidatexamen har. Detta beror delvis på den tidigare nämnda osäkerheten kring designteori/-vetenskap och vilket utrymme de konstnärliga aspekterna av design ges i en utbildning på vetenskaplig grund. Här finns det en god grund i den nuvarande utbildningen, men bedömargruppen har noterat en viss osäkerhet kring designteori/-vetenskap och ser en risk att andra vetenskapliga (forsknings)perspektiv än designs egna anammas. Den vetenskapliga grunden för utbildningen bör heller inte bortse

från de konstnärliga aspekterna som ovedersägligt är en del av design. Bedömaregruppen ser dock i utbildningen en god designmetodologisk grund som även kan utvecklas till att omfatta designvetenskap, designkonstnärlighet och beprövad praxis inom området.

4.2 Högskoleexamen

4.2.1 Måluppfyllelse

Mål Arbete nr	K1: Visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen	K2: inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund	K3: kunskap om några tillämpliga metoder inom området	F1: visa förmåga att söka, samla och kritiskt tolka relevant information för att formulera svar på väldefinierade frågeställningar inom huvudområdet	V1: visa kunskap om och ha förutsättningar för att hantera etiska frågeställningar inom huvudområdet för utbildningen.
1	2	2	1	2	2
2	1	2	2	2	1
3	1	1	1	2	1
4	2	2	1	2	2
5	1	1	1	1	1

4.2.2 Kommentarer utifrån bedömningskriterier

Bedömaregruppen har noterat att högskoleexamen inte lyfts som en särskild punkt i självvärderingen. För bedömningen har vi av den anledningen tagit del av programmets självständiga arbeten samt målmatrisen. Högskoleexamen har en mindre omfattning än en kandidatexamen. Den kräver ej fördjupning eller orientering mot aktuella forskningsfrågor (kunskap och förståelse), den kräver ej heller ett självständigt arbete (färdigheter och Förmåga), men dock färdigheter som fordras för att självständigt arbeta. Studenten måste kunna hantera etiska frågeställningar (värderingsförmåga och förhållningssätt), men ej konstnärliga eller samfälliga.

4.2.2.1 Förutsättningar för måluppfyllelse och säkerställande av utvecklings- och förbättringsarbete

Utbildningen överlappar helt och hållet med kandidatexamen. Därför uppfylls de efterföljande punkterna på samma sätt som de uppfylls av kandidatprogrammet.

4.2.2.2 Undervisningen ska fokusera på studenters lärande

Utbildningen överlappar helt och hållet med kandidatexamen. Därför uppfylls de efterföljande punkterna på samma sätt som de uppfylls av kandidatprogrammet.

4.2.2.3 Undervisningens innehåll och form ska vila på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet

Utbildningen överlappar helt och hållet med kandidatexamen. Därför uppfylls de efterföljande punkterna på samma sätt som de uppfylls av kandidatprogrammet.

4.2.2.4 De som är verksamma i utbildningen ska ha aktuell/relevant högskolepedagogisk och ämnesdidaktisk kompetens

Utbildningen överlappar helt och hållet med kandidatexamen. Därför uppfylls de efterföljande punkterna på samma sätt som de uppfylls av kandidatprogrammet.

4.2.2.5 Utbildningen ska vara användbar för studenter och samhället

En högskoleexamen skiljer sig från en kandidatexamen genom 60 högskolepoäng. Bedömargruppen anser att det för att kunna vara en meningsfull examen vore viktigt att planera utbildningen utifrån behoven. Vad ska en student kunna efter en 2-årig utbildning. Detta skulle kräva en analys av hur den fortsatta vägen ser ut för studenten. Av den anledningen rekommenderar bedömargruppen att kollegiet ser över och kommunicerar till studenterna vilka vägar som finns i arbetslivet eller vilka andra relevanta utbildningar som finns för fortsatta studier.

4.2.2.6 Studenterna ska ha inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

Utbildningen överlappar helt och hållet med kandidatexamen. Därför uppfylls de efterföljande punkterna på samma sätt som de uppfylls av kandidatprogrammet.

4.2.2.7 I utbildningen ska ett jämställdhetsperspektiv mellan män och kvinnor vara säkerställt och integrerat i såväl utformning som genomförande

Utbildningen överlappar helt och hållet med kandidatexamen. Därför uppfylls de efterföljande punkterna på samma sätt som de uppfylls av kandidatprogrammet.

4.2.3 Slutsatser och rekommendationer

Är bra – goda exempel

- -

Kan åtgärdas

- -

Bör åtgärdas

- Högskoleexamen bör få en tydlig progression, som vid behov skiljer sig från vissa delar av kandidatexamen. Målet bör vara att studenterna får den grund/kunskap de behöver ha efter en 2-årig designutbildning på vetenskaplig grund.

Måste åtgärdas

- Bedömggruppen anser att det krävs ett fördjupat arbete med hur grupparbeten hanteras. Det krävs en tydlighet kring process och bedömning.
- Om högskoleexamen ska kvarstå, bör en egen utbildningsplan utvecklas.

4.3 Kandidatexamen

4.3.1 Måluppfyllelse

Mål Arbete nr	K1 : Visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen	K2: inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund	K3 : kunskap om tillämpliga metoder inom området	K4: fördjupning inom någon del av området samt orientering om aktuella forskningsfrågor	F1: visa förmåga att självständigt identifiera, formulera och lösa problem (samt att genomföra uppgifter inom givna tidsram)	V1: Visa förmåga att inom huvudområdet göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga	V2 : samhälleliga	V3: och etiska aspekter
1	2	3	2	2	1	3	2	2
2	3	2	2	3	3	3	3	2
3	2	2	2	2	1	2	2	2
4	2	1	1	2	2	1	2	2
5	3	3	3	3	3	3	3	3

4.3.2 Kommentarer utifrån bedömningskriterier

I det urval av självständiga arbeten som bedömargruppen tagit del av konstaterades att vissa arbeten var väldigt omfattande – i vissa fall över 300 sidor. Bedömargruppen menar att studenterna bör få mer konkret pedagogiskt stöd för att utveckla sin förmåga att välja och avgränsa texter för att på så sätt fokusera de mer relevanta delarna av sina examensarbeten samt för att studenterna ska kunna klara de utvalda examensmålen.

Bedömargruppen ställer sig också frågande till examensrapportens upplägg som delas in i dels en vetenskaplig, dels en konstnärlig del. Det leder i vissa fall till att de gestaltande delarna av arbetena förläggs till en bilaga, vilket innebär att en viktig del av arbetet, i detta sammanhang, minskar i relevans i förhållande till examensarbetets helhet.

Som tidigare påtalats, anser bedömargruppen att det finns behov av att diskutera hur de vetenskapliga och konstnärliga delarna av examensarbetena kan integreras, speciellt inom ett område som design, som per definition består av båda dessa delar. Bedömargruppen anser dock att det finns ett genomtänkt upplägg för de självständiga arbetena som både gynnar och stödjer studenten. De teman som valts i de självständiga arbetena känns både relevanta och väl valda utifrån huvudämnet.

4.3.2.1 Förutsättningar för måluppfyllelse och säkerställande av utvecklings- och förbättringsarbete

Bedömaregruppen har uppfattat att de som är verksamma inom utbildningen även är starkt engagerade i utvecklings- och förbättringsarbete både generellt på MiUn men framför allt inom sitt program. Både självvärdering och intervjuer visar på en god förståelse för måluppfyllelse och matrisarbetet visar en tydlig vilja att säkerställa förbättring. Grundutbildningsråd stöttar kvalitetsprocesser och konstruktiv länkning. I självvärdering och intervjuer ges flera objektiva perspektiv på utveckling och snabb återkoppling från lärarlaget att plocka upp studenternas synpunkter. Här finns ett enhetligt kvalitetssystem för alla att följa, vilket innebär kontinuerlig utvärdering och förnyelse. Med hjälp av Blooms taxonomi har kollegiet skapat en progression som knyter an de olika lärandemålen till examensmålen på ett tydligt sätt. Både självvärdering och intervjuer visar på en god omvärldsbevakning, både mot arbetslivet och andra utbildningar.

4.3.2.2 Undervisningen ska fokusera på studenters lärande

Bedömaregruppen har uppfattat att undervisningen fokuserar på studenternas lärande och att kollegiet är samstämmigt. Där finns även ett stort engagemang för studenterna och möjligheter till formell och informell dialog mellan studenter och lärare, vilket styrktes av studentintervjuerna

Med hjälp av Blooms taxonomi har det skapats en tydlig översikt över lärandemålen och progression. Det gör studenternas resa genom programmet tydlig.

Bedömaregruppen anser att det kunde hjälpa programmet och lärarlaget att formulera en pedagogisk grundsyn, som kan stödja studenternas lärandeupplevelse. Inom designområdet finns flera sådana exempel som kan användas som inspiration.

I intervjuerna framgick det att det fanns en tydlig progression i kursuppläggen där skisserande föregår produkt, vilket representerar arbetslivet väl. Här framgick även att kurslitteraturen känns relevant och välvald för ämnet samt för de självständiga arbetena. Här undrar bedömaregruppen om det finns ett behov av att integrera andra medier förutom böcker som kan användas som underlag för studenternas utveckling av förståelse för området. Exempel kan vara tutorials, youtube videor, bloggar, podcast etc. som kan innehålla intressanta ämnen för diskussion inom huvudområdet.

Bedömargruppen har uppfattat att kritik tas på allvar och följs upp efter utvärderingar.

4.3.2.3 Undervisningens innehåll och form ska vila på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet

Utbildningen vilar på vetenskaplig grund, men integrerar även konstnärliga perspektiv. Som tidigare nämnts, finns ett behov av att diskutera vad som är vetenskap kontra konstnärliga förhållningssätt inom området design, som per definition består av båda, och vad som är en inom den svenska högskolevärlden konstruerad dikotomi. En design-vetenskaplig grund innebär inte per definition att anamma det naturvetenskapliga områdets syn på vetenskaplighet. Designområdet har idag en gedigen teoretisk grund som omfattar både vetenskapliga och konstnärliga perspektiv och metodologi. Här anser bedömargruppen att kollegiet skulle gynnas av att utveckla en tydlig beskrivning av hur de vetenskapliga och konstnärliga perspektiven ska integreras, hur de ska övas och examineras i kurser samt hur de ska ges utrymme i de självständiga arbetena. Det är inte självklart att teori ska komma innan praktik, se exempelvis "learning-by-doing", erfarenhetsbaserat lärande och praktikbaserad forskning som är vanligt förekommande inom design. Bedömargruppen anser att självvärderingar och intervjuer visar att utbildningen har en god grund i beprövad erfarenhet. För att utveckla designområdet behövs dock mer för att förhindra stagnation. Bedömargruppen anser att universitetet har en viktig roll i forskning, samverkan och att utbilda studenter som kan driva utveckling av området. Bedömargruppen anser av dessa anledningar att det behöver finnas en tydligare koppling mellan designforskning och utbildningen och att kollegiet ges möjlighet till forskarutbildning för att det även ska gynna grundutbildningen. Bedömargruppen undrar varför universitetet satsat på en professur inom universell design, och inte istället satsat på en professur inom grafisk design.

4.3.2.4 De som är verksamma i utbildningen ska ha aktuell/relevant högskolepedagogisk och ämnesdidaktisk kompetens

Bedömargruppen har noterat att av tio fastanställda har tre avklarat femton högskolepoäng inom högskolepedagogik, och ytterligare tre har påbörjat sina studier. Det finns därmed en förståelse och vilja att utveckla den högskolepedagogiska kompetensen. Bedömargruppen ser gärna att det även kan omfatta ämnesdidaktisk designforskning som kan stödja den egna utbildningen och dess kurser. Det finns en mängd kunskap inom design som omfattar just ämnesdidaktik, inte minst med grund

i Dewey's "learning-by-doing" och Schöns reflekterande [design]praktik. Kanske kan detta vara grund för en seminarierie för att diskutera designdidaktik? Givet förståelsen och viljan anser bedömargruppen att de verksamma i utbildningen har relevant högskolepedagogisk kompetens.

4.3.2.5 Utbildningen ska vara användbar för studenter och samhället

Bedömargruppen anser att det finns god omvärldsbevakning, både mot arbetslivet och andra utbildningar, här finns även en alumni-verksamhet. Det finns dock frågor runt utbildningens förhållningssätt till arbetsmarknaden, vilket framkom i bedömargruppens intervju med studenter på utbildningen. Studenterna efterfrågar fler kurser eller moment i "praktikaliteter i arbetslivet, som företagande, fakturering etcetera" samt "entreprenörskap". Detta uppmärksammades även av alumni under intervjuerna. Även fler portfolio-inriktade kurser efterfrågas då studenterna anser att detta moment saknas i nuvarande upplägg.

En annan fråga gäller programmets "ansikte" utåt där studenter och alumni efterfrågar ett större engagemang i PR och profilering från MiUn då det finns en okunskap om programmets innehåll och profil, även i närområdet. Områden som arbetsmarknad och praktik anser bedömargruppen är till belåtenhet diskuterat i självvärdering och kollegieintervjuer.

4.3.2.6 Studenterna ska ha inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

I intervjuerna fick bedömargruppen intryck av att studenterna känner sig sedda och att deras kommentarer tas upp av lärarlaget. I självvärderingen lyfts även exempel som programråd, gemensamma ämneskollegier och designseminarier. Kursvärderingar genomförs och följs upp. Det finns dock anledning till oro över den dåliga uppslutningen från studenter och kåren i ovan nämnda råd. Bedömargruppen hade gärna sett att MiUn tog fram ett förslag på hur man skulle kunna säkra studenternas inflytande på utbildningen för att säkerställa att högskolelagen efterföljs.

4.3.2.7 I utbildningen ska ett jämställdhetsperspektiv mellan män och kvinnor vara säkerställt och integrerat i såväl utformning som genomförande

Bedömargruppen har i underlaget noterat att det finns en jämn fördelning mellan män och kvinnor i lärarlaget. Även kurslitteraturen har en jämn fördelning mellan män och kvinnor, men det saknas en diskussion i underlaget kring hur jämställdhetsperspektivet integreras i utbildningen. Genom den inblick som bedömargruppen fått från självvärderingar, intervjuer och självständiga arbeten anser vi att det finns ett behov av att utveckla studenternas förmåga att inom huvudområdet göra bedömningar med hänsyn till både relevanta samhällliga och etiska aspekter. Jämställdhet och jämlikhet, eller rättare sagt obalansen i makt och inflyttandeförmåga, är en av många samhällliga och etiska aspekter. Bedömargruppen rekommenderar av den anledningen att integrera mål som berör diskrimineringsgrunderna då området grafisk design/visuell kommunikation har en tydlig påverkansfaktor när det gäller hur detta kommuniceras och tolkas av andra. Normkritiska perspektiv borde av den anledningen integreras i fler kurser för att utmana rådande förhållningssätt och bidra till både mänskliga rättigheter, hållbarhet, jämställdhet och studenternas etiska värderingsförmåga.

4.3.3 Slutsatser och rekommendationer

Är bra – goda exempel

- Det finns mycket bra att lyfta: utvecklings- och förbättringsarbete, både generellt på MiUn och inom Grafisk design, är väl förankrat i den utvecklingsstrategi som programmet tagit fram; det finns en god förståelse för måluppfyllelse och matrisarbetet visar en tydlig vilja att säkerställa förbättring.
- Bedömargruppen anser att omvärldsbevakningen och kontakten med arbetslivet fungerar bra.

Kan åtgärdas

- Uppslutning från studenterna i olika råd som behandlar utbildningsfrågor och utveckling av programmet kunde ses över. Vad är orsakerna och vad kan göras för att förbättra läget?

Bör åtgärdas

- Bedömagruppen anser att det finns behov av att diskutera vad som är vetenskapliga kontra konstnärliga förhållningssätt inom ett område som design, som per definition består av båda dessa. Detta får konsekvenser som bör åtgärdas främst i de självständiga arbetena.

Måste åtgärdas

- -

5 Bilaga

Examensmål enligt högskoleförordningen, med den uppdelning i delmål som bedömggruppen använt.

5.1 Valda examensmål - Högskoleexamen

K1: visa kunskap och förståelse inom det huvudsakliga området (huvudområdet) för utbildningen,

K2: inbegripet kännedom om områdets vetenskapliga grund och

K3: kunskap om några tillämpliga metoder inom området.

F1: visa förmåga att söka, samla och kritiskt tolka relevant information för att formulera svar på väldefinierade frågeställningar inom huvudområdet för utbildningen,

V1: visa kunskap om och ha förutsättningar för att hantera etiska frågeställningar inom huvudområdet för utbildningen.

5.2 Valda examensmål - Kandidatexamen

K1: visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen,

K2: inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund,

K3: kunskap om tillämpliga metoder inom området,

K4: fördjupning inom någon del av området samt orientering om aktuella forskningsfrågor.

F1: visa förmåga att självständigt identifiera, formulera och lösa problem samt att genomföra uppgifter inom givna tidsramar,

V1: visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga,

V2: samhällliga och

V3: etiska aspekter,